

MINORITĂȚILE ETNICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA: DIALOGUL INTERCULTURAL ÎNTRE TINERI

Diana CHEIANU-ANDREI, Igor ANDREI*

Catedra Sociologie

**Catedra Asistență Socială*

The ethnic composition of the population of Republic of Moldova (population of the Republic of Moldova except the region from the left side of Dniester (Transnistria) registered at the census in 2004, reveals that the Moldovan people, the majority nationality, represent 75.8% of the total number of population, Ukrainians – 8.4%, Russians – 5.9%, Gagauzians – 4.4%, Romanians – 2.2%, Bulgarians – 1.9% and other nationalities – 1.0%. This article focuses on problems related to the intercultural dialogue among young people from Moldova, by analyzing the extent the co-inhabiting nationalities know about each other, the relationship between the Moldovan people and other ethnic groups, impressions and attitudes towards basic characteristics of ethnicities from the Moldovan society.

This article relies on the data of a sociological research carried out among young people from Republic of Moldova in November-December 2009. The study included quantitative methods – the sociological survey based on a questionnaire, conducted on a representative sample of 802 young people and also qualitative methods – individual in-depth interview with 20 young people of different ethnic groups – Moldovan, Ukrainian, Russian, Gagauzian, Bulgarian, Romany etc.

În prezentul articol este supusă analizei situația privind dialogul intercultural în rândul tinerilor din Republica Moldova, având la bază rezultatele unui studiu sociologic pe un eșantion reprezentativ de tineri, realizat de Centrul de Investigații și Consultanță „SocioPolis” la solicitarea Centrului Național al Tinerilor din Republica Moldova. Grupul țintă al studiului l-au constituit tinerii cu vârsta de 14-30 ani, reprezentanți ai diferitelor minorități etnice. În procesul de realizare a studiului au fost utilizate metode cantitative (ancheta sociologică în bază de chestionar) și calitative (interviuri individuale aprofundate (IIA). Au fost chestionați 802 tineri [1] și intervievați 20 [2]. Colectarea datelor s-a desfășurat în perioada 16 noiembrie - 13 decembrie 2009.

Componenta etnică a populației Republicii Moldova (fără populația din Transnistria), înregistrată la recensământul din 2004, relevă că moldovenii, etnia majoritară, constituie 75,8% din totalul populației, ucrainenii – 8,4%, rușii – 5,9%, găgăuzii – 4,4%, românii – 2,2%, bulgarii – 1,9% și alte naționalități – 1,0%.

Etnia este un grup relativ mare de persoane care au aceeași origine și care se particularizează în raport cu alte grupuri prin trăsături proprii. O comunitate etnică se diferențiază de altele prin următoarele caracteristici fundamentale [3]: (i) „numele colectiv” care este de fapt elementul identificabilității unei etnii în înregistrările istorice, emblema comunității etnice; (ii) un „mit comun al originii” care furnizează înțelesul unei așezări colective și explică originile, creșterea și destinul acesteia; (iii) „împărtășirea unei istorii” care reprezintă experiențele diferitelor generații care se adăuga la arborele genealogic comun și definește o populație în termenii succesiunii temporale experimentate, transmițând totodată generației viitoare istoria propriei lor experiențe; (iv) „împărtășirea unei culturi, tradiții” ce ajută la unirea membrilor și la separarea lor de cei din afară; (v) „asocierea cu un anumit teritoriu” etc. Printre trăsăturile specifice ce caracterizează diferite etnii se mai înscriu (vi) limba vorbită și (vii) religia.

Tinerii intervievați au relatat că fiecare etnie se deosebește de celelalte prin: (i) tradiții și obiceiuri: „...nunțile care sunt însoțite de dansuri specifice.”; „...sărbătorile de Anul Nou, obiceiurile de Paști, în general sărbătorile religioase”, inclusiv bucătăria națională; (ii) limba care provoacă unele dificultăți în procesul comunicării; (iii) felul de a fi al fiecărei etnii „modul de a gândi” sau de a munci, „bulgarii, rușii sunt capricioși în privința muncii pe care o fac, iar moldovenii lucrează la ceea ce este”, „țigani au cuzițe, iar moldovenii nu știu să lucreze la ele”.

Fiind întrebați ce au în comun cu celelalte etnii din Republica Moldova, respondenții au adus ca argumente teritoriul pe care locuiesc: „traitul nostru de fiecare zi practic se aseamănă, căci locuim pe același teritoriu, ne supunem aceluiași legi și norme reglementate de stat”. Unii au mai menționat „religia” ca fiind un element comun etniilor, alții – istoria comună sau valorile: „ne leagă bunătatea, dragostea, principiile morale și dorința de adevăr”, „înțelepciunea”.

Tinerii participanți la studiu au avut posibilitatea să aleagă din mai multe expresii generale, precum: cetățean al Republicii Moldova, locuitor al acestei localități, locuitor al Comunității Statelor Independente (CSI), european sau reprezentant al propriei etnii – pe cea care îi descrie cel mai bine. Astfel, 67,1% din tineri consideră că cel mai bine îi descrie faptul că sunt cetățeni ai Republicii Moldova, 8,1% – că sunt locuitori ai anumitor localități, 2,1% – că sunt europeni, 1,0% – că sunt locuitori ai CSI, iar 21,7% – etnia căreia aparțin (a se vedea Tab.1). Observăm că pentru marea majoritate a tinerilor este importantă asocierea cu teritoriul țării pe care trăiesc, iar pentru unii din respondenți identitatea etnică este mult mai importantă decât teritoriul, ei consideră că îi caracterizează mai bine faptul că sunt reprezentanții unei anumite etnii.

Tabelul 1

Expresiile care descriu tinerii respondenți...

(în %)

Naționalitatea	Cetățean al Republicii Moldova	Locuitor al CSI	European	Locuitor al localității în care trăiește	Reprezentant al propriei etnii
Moldovean	68,7	0,8	2,1	6,6	21,8
Ucrainean	66,2	-	1,4	12,2	20,2
Rus	66,7	2,8	-	16,7	13,8
Gagăuz	41,4	-	-	10,3	48,3
Român	62,5	-	18,8	12,5	6,2
Bulgar	65,0	10,0	-	10,0	15,0
Rom	66,7	-	-	-	33,3
Altă etnie	83,3	-	-	16,7	-
În total	67,1	1,0	2,1	8,1	21,7

Faptul că s-au născut în Republica Moldova oferă un sentiment puternic de mândrie „total de acord” pentru 64,1% din tineri, „mai degrabă sunt de acord” cu acest fapt – 17,5%, în timp ce 9,7% – „nu prea sunt de acord”, iar 7,7% – „nu sunt deloc de acord” (a se vedea Fig.1).

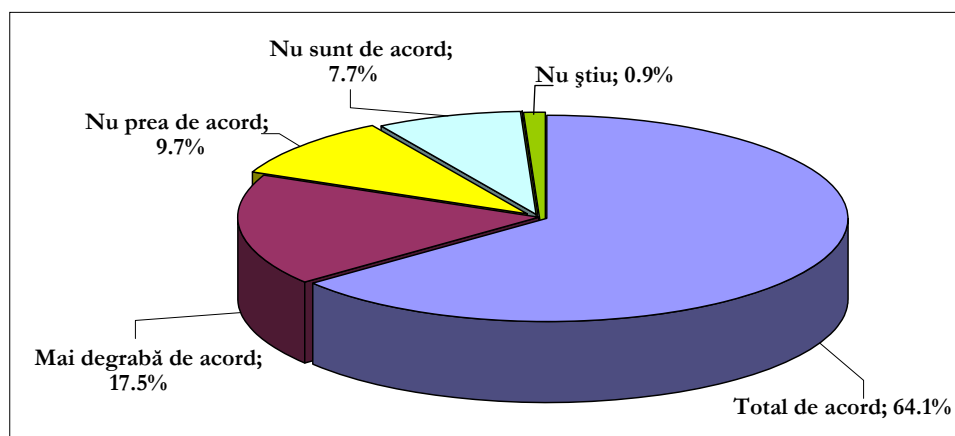

Fig.1.

Se mândresc cu faptul că s-au născut/trăiesc în Republica Moldova într-o măsură mai mare tinerii din mediul rural, comparativ cu cei din mediul urban, iar conform identității etnice – moldovenii.

Faptul că s-au născut/trăiesc în Republica Moldova oferă un sentiment de mândrie...

Datele studiului denotă că 70,9% din tinerii din Republica Moldova au învățat inițial limba română, 23,9% – limba rusă, 3,0% – limba ucraineană, 1,3% – limba găgăuză și 0,9% – limba bulgară. Limba română este prima limbă învățată într-o măsură mai mare în mediul rural – de 74,1% din tineri, iar limba rusă – în mediul urban: în municipii – 29,8%, în alte orașe – 25,9%.

Limba constituie o barieră în comunicarea dintre tineri în Republica Moldova: „nu prea am prieteni, nici cunoscuți care să vorbească altă limbă decât româna...trebuie să ne înțelegem cumva...Și, sincer, nu-mi prea place să discut în limba rusă cu ucrainenii...” (IIA 1).

Pe de altă parte, în unele localități nu există posibilități pentru a cunoaște limba română: „Problema este că la noi toate posturile de televiziune și radio sunt doar ucrainești și, chiar dacă am dori să învățăm limba moldovenească, nu putem. Eu foarte mult doresc să o învăț, deoarece îmi trebuie la muncă, la noi toată documentația e întocmită în limba moldovenească” (IIA 6); „ne este greu nouă, găgăuzilor... La noi majoritatea școlilor sunt în limba rusă” (IIA 14).

Prima limbă pe care au învățat-o tinerii de naționalitate moldovenească în 87,7% din cazuri este limba română, în 10,8% din cazuri – limba rusă, în 1,3% din cazuri – limba ucraineană. Pentru tinerii de naționalitate rusă în 89,9% din cazuri prima limbă învățată a fost cea rusă, iar în 11,1% din cazuri – limba română. Pentru tinerii de naționalitate ucraineană, găgăuză sau bulgară constatăm că prima limbă învățată a fost cea rusă, urmată de cea specifică etniei și cea română. Astfel, 68,5% din ucrainenii au învățat inițial limba rusă, 23,3% – cea ucraineană și 8,2% – cea română; 65,5% din găgăuzii au învățat inițial limba rusă, 27,6% – cea găgăuză și doar 6,9% – cea română. Tinerii bulgari țin mai mult la limba maternă, comparativ cu etniile găgăuză și ucraineană. Doar 45% din ei inițial au învățat limba rusă, 40% – bulgară, 10% – română și 5% – găgăuză (a se vedea Tab.2).

Tabelul 2

Ordinea învățării limbilor la tinerii de diferite etnii, %

Etniile	Prima limbă	A doua limbă	A treia limbă	Altă limbă
Moldoveni	87,7 (Română)	10,8 (Rusă)	1,3 (Ucraineană)	
Ucraineni	68,5 (Rusă)	23,3 (Ucraineană)	8,2 (Română)	
Ruși	89,9 (Rusă)	11,1 (Română)	-	
Găgăuzi	65,5 (Rusă)	27,6 (Găgăuză)	6,9 (Română)	
Bulgari	45,0 (Rusă)	40,0 (Bulgară)	10,0 (Română)	5,0 (Găgăuză)

Datele studiului atestă că 71,4% din tineri comunică în familie în limba română, 21,9% – în limba rusă și 3,6% – în cea ucraineană. Gradul de utilizare a limbii ruse, însă, crește în comunicarea cu prietenii, vecinii (23,8%), la școală sau serviciu (26,1%), aceasta atingând proporții semnificative în cazul ascultării radioului (49,1%) sau vizionării emisiunilor televizate (63,1%). Constatăm că gradul de utilizare a limbilor specifice minorităților ucrainene, găgăuze, bulgare, inclusiv a limbii române, specifice majorității etnice, se micșorează în afara familiei în favoarea limbii ruse.

Pentru a cunoaște opiniile respondenților despre alte etnii, dar și pentru a identifica anumite prejudecăți și stereotipuri care există la ei, participanții la studiu au fost rugați să enumere 3 caracteristici de bază ale etniilor din Republica Moldova (în cazul când cunosc aceste etnii) și să nominalizeze cum și-au format aceste opinii. Caracteristicile nominalizate de tineri au fost ulterior clasificate în câteva tipuri: (i) pozitive și negative; (ii) fizice, personale și sociale.

În cadrul interviurilor, tinerii au avut posibilitatea să-și caracterizeze propria etnie, menționând ce le place și ce nu le place. În acest mod, s-a obținut caracterizarea etniei atât de propriii reprezentanți, cât și de reprezentanții altor etnii.

Percepția moldovenilor

Tinerii moldoveni intervievați s-au autocaracterizat ca fiind „muncitori, harnici, săritori la nevoie...”, „primitori și ospitalieri... Nu suntem îngâmfați precum alții și nici tare mândri, oameni simpli și veseli”, „oameni deschiși cu care mereu poți sta de vorbă”. Printre trăsăturile negative, moldovenii au nominalizat: „nu avem tărie de caracter...deseori ne conduc alții” (IIA 2), „avem prea multă încredere în oameni și astfel riscăm de a fi amăgiți sau înșelați” (IIA 3), „ne place să ne veselim, să chefuim” (IIA 4), „nu prea finem unul la altul”, „suntem lăudăroși”, „la etnia mea nu-mi place mândria”, „suntem prea invidioși și lacomi” (IIA 1).

Din tinerii reprezentanți ai celorlalte etnii, participante la sondaj, 13,4% au declarat că nu-i cunosc pe moldoveni, respectiv, nu-i pot caracteriza. Ceilalți susțin că moldovenii sunt: harnici, muncitori (16,3%), buni la inimă (10,0%), primitori, ospitalieri (6,3%), comunicabili, sociabili (5,0%), deștepți, cărturari (4,4%), prietenoși (4,0%), obișnuiți, normali (3,8%), veseli (3,0%). Caracteristici pozitive au dat 74,2% din respondenți, negative – 25,8% din cei care au răspuns la această întrebare. Într-o măsură mai mare caracteristicile pozitive aparțin moldovenilor, tinerilor din mediul rural, de sex masculin, celor cu studii primare și celor cu vârsta de 14-17 și 26-30 ani. În dependență de caracteristicile oferite, constatăm că în 35,1% predomină caracteristicile sociale pozitive (prietenoși, primitori/ospitalieri, comunicabili/sociabili, veseli, gospodari),

urmate de cele personale pozitive 32,4% (harnici/muncitori, buni la inimă, darnici); cele sociale negative (mândri, hapsâni, naționaliști) și personale negative (zgârciți, retrași, răutăcioși) cu 12,5%, respectiv. Cunoștințele tinerilor despre moldoveni în 96,8% din cazuri sunt din experiența personală, celelalte variabile de răspuns au o pondere nesemnificativă.

Percepția ucrainenilor

Ucrainenii s-au autocaracterizat ca fiind „oameni ca toți oamenii, la fel ca rușii, ca și moldovenii...și mai buni, și mai răi...Noi suntem ca ceilalți. Chiar dacă suntem ucraineni, suntem ucraineni din Moldova, deja ucraineni moldoveni” (IIA 5), „încăpățânați”, „șireți”, „populație slavonă”, „noi suntem ucraineni moldoveni care deja de câteva secole locuim în Moldova. Noi reprezentăm foștii recruți ucraineni. Pe atunci serviciul militar era de 25 de ani și ei fugeau, treceau Nistrul și se stabileau aici, unde se căsătoreau cu femei localnice...Respectiv, nu putem spune că suntem ucraineni adevărați, cu toate că, la mine, de 5 generații suntem toți ucraineni” (IIA 6).

Din tinerii reprezentanți ai celorlalte etnii, 41,8% au declarat că nu cunosc ucrainenii. Ceilalți au indicat că ucrainenii sunt: buni la inimă (11,1%), veseli (6,1%), harnici, muncitori (5,5%), primitori, ospitalieri (4,3%), obișnuți, normali (4,2%), comunicabili, sociabili (4,4%), răutăcioși, răi (4,4%), prietenoși (3,7%), deștepți, cărturari (3,3%), zgârciți (3,2%). 65,3% din cei care au răspuns la această întrebare au dat caracteristici pozitive acestei etnii, față de 34,7% care au dat caracteristici negative. Într-o proporție mai mare au caracterizat ucrainenii pozitiv respondenții din mediul rural, cei de sex feminin, cei cu studii primare, cei cu vârsta de 14-17 ani. Conform caracteristicilor date, observăm că predomină cele sociale pozitive: primitori/ospitalieri, comunicabili/sociabili, veseli – 33,9%, urmate de cele personale pozitive: harnici/muncitori, buni la inimă, binevoitori – 23,9% și cele personale negative: zgârciți, răutăcioși, guralivi, egoiști – 21,6%. Majoritatea tinerilor care au răspuns la această întrebare cunosc ucrainenii din experiența personală (84,5%), din cele aflate în cadrul familiei (5,3%), din discuțiile cu prietenii (5,2%), din presă (4,2%).

Percepția rușilor

Intervievații ruși au menționat că sunt „un popor destul de deschis, răspândit, poți să-i găsești oriunde, în toată Europa” (IIA 11), „expresia „suflet rusesc” este ceea ce ne caracterizează cel mai mult. Calitățile pozitive: mărinimoși, imprevizibili, deschiși, hotărâți; calitățile negative: chef și desfrâu” (IIA 9), „poporul rus este unul stimat. Îmi place că vorbesc liniștit, dar nu-mi place că beau mult și în cantități mari” (IIA 10), „nu-mi place că la fiecare sărbătoare cineva numaidacă se tăvăleşte beat sub masă” (IIA 11).

Rușii sunt cea mai cunoscută minoritate etnică tinerilor din Republica Moldova; doar 15,3% au indicat că nu cunosc și nu pot caracteriza această etnie. Respondenții au dat următoarele caracteristici rușilor: buni la inimă (8,9%), mândri, fudui (8,4%), deștepți, cărturari (5,9%), prietenoși (4,4%), răutăcioși (4,2%), obișnuți, normali (4,2%), îndrăzneți, descărăreți (4,2%), îngâmfați, orgolioși (4,1%), lenoși (3,6%), comunicabili, sociabili (3,3%), veseli (3,3%), le place să bea (3,2%), muncitori (3,0%). Din cei care au dat caracteristici rușilor, 57,5% au dat caracteristici pozitive și 42,5% – negative. Într-o măsură mai mare au dat caracteristici pozitive rușilor respondenții din orașele mici și din sate, cei de sex masculin, cei cu studii primare și medii incomplete, tinerii cu vârsta de 14-17 ani. Conform tipurilor de caracteristici, pe primul loc se situează caracteristicile sociale pozitive: prietenoși, comunicabili, deștepți, veseli – 30,9%, urmate de cele personale negative: lenoși, orgolioși, răutăcioși – 24,0% și personale pozitive: îndrăzneți, buni la inimă – 19,5%. Cel mai mult rușii sunt cunoscuți din experiența personală (94,2%), dar la formarea opiniei despre etnia rusă contribuie și prietenii (2,1%).

Percepția găgăuzilor

Tinerii găgăuzi au indicat: „Găgăuzii sunt cu soveste, nu aruncă vorbe în vânt...” (IIA 14), „sunt veseli, muncitori și prietenoși..., dar nu-mi place că sunt impulsivi” (IIA 13).

Găgăuzii sunt puțin cunoscuți de tinerii de alte etnii din Republica Moldova (71,4% nu-i cunosc). Cei care au caracterizat reprezentanții acestei etnii au menționat următoarele caracteristici: buni la inimă (8,8%), harnici, muncitori (7,0%), răutăcioși (6,7%), impulsivi, nervoși (6,0%), urâți (5,6%), prietenoși (5,3%), uniți (4,6%), deștepți, cărturari (3,1%), zgârciți (2,5%), obișnuți, normali (2,4%). Caracteristici pozitive găgăuzilor au fost date de 56,1% din respondenți. Într-o măsură mai mare au caracterizat pozitiv această etnie locuitorii din orașele mici și de la sate, cei cu studii primare, tinerii cu vârsta de 14-17 ani. Conform tipurilor de caracteristici, găgăuzii au primit în special caracteristici sociale pozitive – harnici, deștepți, uniți, de încredere (31,0%), personale negative – zgârciți, guralivi, răutăcioși, încăpățânați (27,7%) și personale pozitive –

îndrăzneți, buni la inimă, binevoitori (21,1%). Dintre tinerii care au declarat că cunosc etnia găgăuză, 84,7% îi cunosc din experiența personală, 6,4% din discuțiile în familie, 4,9% din discuțiile cu prietenii și 3,4% din presă. Analiza datelor în dependență de zona geografică denotă că etniile găgăuză și bulgară sunt puțin cunoscute de tinerii din regiunea de nord a republicii.

Percepția românilor

Românii nu sunt cunoscuți de 46,0% din tinerii participanți la sondaj. Reprezentanții acestei etnii au obținut în cadrul cercetării următoarele caracteristici: culturali, educați (5,6%), prietenoși (5,4%), deștepți, cărturari (5,2%), buni la inimă (4,6%), comunicabili, sociabili (4,5%), răutăcioși (4,4%), harnici, muncitori (4,1%), mândri, fudui (3,9%), făloși, lăudăroși (3,7%), mincinoși, necinstiți (2,9%). Din cei care au caracterizat românii, 55,4% au oferit caracteristici pozitive, 44,6% – negative. Într-o măsură mai mare, caracteristici pozitive au dat tinerii din municipii, cei cu studii medii incomplete și cei cu vârsta de 14-17 ani. Conform tipului de caracteristici, predomină cele sociale pozitive – comunicabili, prietenoși, veseli (36,2%), urmate de cele sociale negative – lăudăroși, mândri, mincinoși, naționaliști, vicleni (22,8%) și cele personale negative – orgolioși, vulgari, egoiști, guralivi (20,1%). Opinia tinerilor despre români este formată în baza experienței personale (83,7%), presei (6,8%), discuțiilor cu prietenii (5,1%) sau cu membrii familiei (4,3%).

Percepția bulgarilor

Din interviuri constatăm că bulgarii se caracterizează ca fiind „uniți și foarte prietenoși, ne ajută unii pe alții indiferent de faptul unde ne aflăm” (IIA 17), „binevoitori, posibil în unele momente zgârciți, ambițioși” (IIA 18).

Bulgarii sunt una dintre etniile cele mai puțin cunoscute de către tinerii din Republica Moldova (78,3% din tineri au declarat că nu-i cunosc). Tinerii de alte etnii au dat următoarele calificative bulgarilor: buni la inimă (13,8%), urâți (7,0%), harnici, muncitori (5,2%), prietenoși (5,2%), răutăcioși (5,2%), veseli (4,1%), comunicabili, sociabili (3,3%), obișnuiți, normali (3,3%), hapsâni (3,3%), omenoși (2,8%), răbdători, liniștiți, cumiți (2,4%), impulsivi, nervoși (2,3%), deștepți, cărturari (2,3%), de încredere (2,2%), mândri, fudui (2,2%). Din cei care au caracterizat bulgarii, 64,8% au oferit caracteristici pozitive și 35,2% – negative. Într-o proporție mai mare au caracterizat bulgarii pozitiv tinerii de la sate, cei de sex feminin, cei cu studii primare, cei cu vârsta de 14-17 și 26-30 ani. După tipul caracteristicilor, și în cazul bulgarilor pe primul loc se plasează caracteristicile sociale pozitive – uniți, veseli, cumiți, deștepți (34,4%), urmate de cele personale pozitive – omenoși, harnici, buni la inimă (25,0%) și cele personale negative – impulsivi, zgârciți, retrași (18,3%). Din tinerii care au declarat că cunosc etnia bulgară, 83,0% îi cunosc din experiența personală, 6,6% – din discuțiile cu membrii familiei, 6,3% – din presă, 4,2% – din discuțiile cu prietenii.

Percepția romilor

Din interviul realizat cu reprezentantul acestei etnii aflăm „ceea ce caracterizează etnia romă: ne ajută, la nevoie sărim toți în ajutor. La etnia noastră îmi place că suntem sinceri unul cu altul, suntem înțelegători unul cu altul, ne ajută – fiecare sare pentru copil... Noi suntem romi și nu ne rușinăm cu aceasta, chiar ne mândrim” (IIA 20).

35,3% din tineri au declarat că nu cunosc etnia romă și nu pot caracteriza reprezentanții acestei etnii. Cei care au caracterizat romii au dat următoarele trăsături de bază: răutăcioși (9,9%), mincinoși (9,3%), hoți (9,0%), murdari (5,7%), vicleni, trădători (5,5%), grosolani, vulgari (5,4%), needucați (5,3%), săraci, cerșetori (3,7%), guralivi, vorbăreți (3,6%), lenoși (3,2%), îndrăzneți, descărăreți (3,1%), impulsivi, nervoși (2,9%), buni la inimă (2,8%), urâți (2,7%), uniți (2,3%). Din cei care au dat caracteristici romilor, 77,5% au dat caracteristici negative și doar 22,5% – pozitive. Într-o măsură mai mare, caracteristici pozitive au dat romilor tinerii din orașele mici, cei cu studii medii de specialitate sau medii incomplete, tinerii cu vârsta de 14-17 ani. Conform tipului de caracteristici date, predomină cele sociale negative – hoți, murdari, needucați, săraci, vicleni (39,0%), personale negative – lenoși, guralivi, debili, zgârciți (30,3%) și cele sociale pozitive – uniți, veseli, harnici (12,2%). Opinia tinerilor despre romi în 86,5% din cazuri este formată în baza experienței personale, în 8,1% din cazuri – în urma discuțiilor cu prietenii și în 3,2% – în urma discuțiilor cu membrii familiei.

Constatăm astfel că în rândul tinerilor din Republica Moldova cele mai multe prejudecăți și stereotipuri sunt față de etnia romă care a fost caracterizată cel mai negativ.

Datele analizate indică necesitatea: (i) dezvoltării unei strategii de educație interculturală de către Ministerul Educației, Ministerul Tineretului, Departamentul Relații Interetnice în colaborare cu reprezentanții societății civile, care să contribuie la cunoașterea culturii diferitelor etnii, dezvoltarea toleranței, recunoașterea diversității; (ii) implicării mass-media în informarea populației despre cultura diferitelor etnii (realizarea mai multor reportaje, emisiuni despre etniile din Republica Moldova) și dezvoltarea dialogului intercultural în societatea moldovenească; (iii) cunoașterii și asigurării posibilităților de utilizare a limbilor

maternale ale grupurilor minoritare, dar și de învățare a limbii române de către reprezentanții altor etnii; (iv) educația toleranței elevilor în cadrul instituțiilor de învățământ față de reprezentanții altor etnii, înlăturării prejudecăților și stereotipurilor prin cunoașterea culturii etniilor din Republica Moldova. Or, posibil ca educația interculturală să nu reprezinte soluția perfectă, dar, cu siguranță, reprezintă o soluție interogativă și reflexivă importantă pentru tinerii din Republica Moldova.

Referințe:

1. Structura sociodemografică a eșantionului cantitativ

	Categorii sociodemografice	Numărul respondenților	%
Etnia*	Moldoveni	608	75,8
	Ucraineni	67	8,3
	Ruși	47	5,9
	Găgăuzi	35	4,4
	Români	18	2,2
	Bulgari	15	1,9
	Alta	12	1,5
Mediul de reședință	rural	417	52,0
	urban mic	171	21,3
	urban (municipiile Chișinău, Bălți, Comrat)	214	26,7
Sexul	masculin	374	46,6
	feminin	428	53,4
Vârsta	14-17 ani	247	30,8
	18-21 ani	235	29,3
	22-25 ani	159	19,8
	26-30 ani	161	20,1
Studiile	primare/medii incomplete	297	36,9
	medii generale	215	26,8
	medii profesionale	159	19,8
	superioare / superioare incomplete	132	16,4

*Respondenții singuri și-au declarat etnia. În cadrul studiului, 2,2% din tineri (18 tineri) s-au declarat români. Datele colectate atestă că tinerii percep diferit etniile moldovenească și română.

2. Structura sociodemografică a eșantionului calitativ

Nr.	Etnia	Mediul de reședință	Vârsta	Sexul	Studiile
IIA 1	Moldovenească	Urban	27 ani	Masculin	Superioare
IIA 2	Moldovenească	Rural	18 ani	Masculin	Medii generale
IIA 3	Moldovenească	Rural	20 ani	Feminin	Medii generale
IIA 4	Moldovenească	Urban	27 ani	Feminin	Superioare
IIA 5	Ucraineană	Rural	30 ani	Masculin	Profesionale
IIA 6	Ucraineană	Rural	30 ani	Feminin	Superioare
IIA 7	Ucraineană	Urban	22 ani	Masculin	Medii generale
IIA 8	Ucraineană	Urban	20 ani	Feminin	Medii generale
IIA 9	Rusă	Urban	29 ani	Feminin	Superioare
IIA 10	Rusă	Rural	21 ani	Feminin	Medii generale
IIA 11	Rusă	Urban	23 ani	Masculin	Profesionale
IIA 12	Rusă	Rural	28 ani	Masculin	Medii generale
IIA 13	Găgăuză	Urban	22 ani	Feminin	Superioare
IIA 14	Găgăuză	Rural	21 ani	Masculin	Medii generale
IIA 15	Găgăuză	Urban	29 ani	Feminin	Superioare
IIA 16	Bulgară	Rural	18 ani	Feminin	Medii generale
IIA 17	Bulgară	Rural	23 ani	Masculin	Medii generale
IIA 18	Bulgară	Urban	24 ani	Feminin	Profesionale
IIA 19	Bulgară	Urban	29 ani	Masculin	Superioare
IIA 20	Romă	Rural	30 ani	Feminin	Medii generale

3. Smith A.D. National Identity. - Penguin Books, 1991, p.21.

Prezentat la 30.04.2010